

Nr 349

Av herr Gustafsson i Borås m. fl., om förhöjt anslag till abortförebyggande åtgärder.

I den till 1946 års riksdag avgivna propositionen nr 156 föreslogs utvidgning av abortindikationerna genom införande av den numera i 1 § abortlagen införda social-medicinska indikationen. Man hoppades att genom detta utvidgade indikationsförfarande komma i kontakt med abortsökande kvinnor och på det sättet minska de kriminella aborterna. Diskussionen om huruvida lagen haft avsedd verkan har fortsatt genom åren och pågår alltfört med oförminskat intresse. Tveksamheten och de skilda meningarna har utslutande gällt den i 1 § 2 mom. upptagna social-medicinska indikationen enligt vilken abort kan beviljas på grund av s. k. förutsedd svaghet.

Under senare år har man kunnat få fram en någorlunda tillförlitlig statistik angående den legala abortfrekvensen i vårt land. Kungl. medicinalstyrelsen ger i sina rapporter följande siffror:

1950	5 889 = ökning	med	386 jämfört med föreg. år				
1951	6 328 = »	»	439	»	»	»	»
1952	5 322 = minskning	»	1 016	»	»	»	»
1953	4 915 = »	»	407	»	»	»	»
1954	5 117 = ökning	»	202	»	»	»	»
1955	4 557 = minskning	»	560	»	»	»	»

Av de senaste årens abortsiffror framgår att frekvensen synes visa en tendens till minskning, men så länge aborterna dock måste räknas i flera tusental måste läget betraktas som högst otillfredsställande. Abortfrågan är därför av sådan betydelse för samhället att den kräver oavlåtlig uppmärksamhet från samhällets sida. Den inrymmer en mängd svårlösta problem av humanitär, social och ekonomisk natur på vilka kunna anläggas olika synpunkter. Alla synas vara ense om att abort bör kunna medges på skäl, som ungefärligen motsvara nu gällande medicinska, eugeniska och humanitära indikationer. Vid bedömningen av om medicinska skäl föreligga kunna även sociala förhållanden föras in i blickfältet enligt den medicinskt-sociala indikationen. Ehuru starka skäl alltfört föreligga för en översyn av den social-medicinska indikationen och därmed sammanhängande problem torde dock just nu intresset främst böra inriktas på abortprofylaktiska åtgärder från samhällets sida. Det är av största vikt att sådana åtgärder vidtagas som kunna anses rimliga och motsvara lägets krav och som kunna förebygga abort trots föreliggande sjukdom eller svaghet. Vill man i större utsträck-

ning än för närvarande förmå de abortsökande kvinnorna att föda sina barn, är det naturligen av den största vikt att samhället genom abortförebyggande åtgärder söker att förebygga och undanröja de omständigheter, som betinga dessa kvinnors önskan om abort.

Rådgivningsbyråerna synas här vara en framkomlig väg och likaså att medel ställs till förfogande för kuratorer för tillgodoseende av överhängande hjälpbehov hos kvinnor, som besöka kurator.

Om den abortförebyggande verksamheten skall ge de resultat som i och för sig äro möjliga att uppnå, erfordras att samhället ställer tillräckliga hjälpmöjligheter till förfogande. Den rådgivande verksamheten bör utbyggas så att sådan kommer till stånd inom samtliga landstingsområden och städer utom landsting. Detta är vad som nu håller på att ske och förverkligas. Vid rådgivningsbyråerna kan redan nu ges åt de sökande viss ekonomisk hjälp ur av kuratorerna disponerade medel. Betydelsen härav har starkt framhållits i abortutredningens betänkande. Dess anslag borde dock höjas. Genom hjälpåtgärder av här antytt slag bör det vara möjligt att i många situationer, där nu abort kommer till stånd, för framtiden undvika denna nödlösning. Bland orsaksfaktorerna i abortproblemet finns alltså mycket som är väl tillgängligt för social profylax och terapi. Inga åtgärder som således ligga inom räckhåll få därför försummas.

I årets statsverksproposition, elfte huvudtiteln, begär medicinalstyrelsen till abortförebyggande åtgärder en ökning av anslaget med 170 000 kronor. Tyngdpunkten lägges på en utvidgning av rådgivningsbyråerna. Man räknar med att nya byråer redan från januari i år skola börja verksamhet i Falun, Norrköping och Motala. Medicinalstyrelsen motiverar vidare att högre anslag bör ställas till kuratorernas förfogande för att tillgodose de allra mest överhängande hjälpbehoven hos kvinnor som besöka kurator. Medicinalstyrelsen är numera den instans som fastställer de grunder enligt vilka medel skola ställas till kuratorernas förfogande. Det måste även anses vara en angelägenhet av första ordningen att kuratorer, som tjänstgöra på rådgivningsbyråer äga den utbildning som är nödvändig. En ny mentalhygienisk påbyggnadskurs kommer därför att anordnas för abortkuratorer till en beräknad kostnad av 20 000 kr. Statsrådet går med på yrkandet av begärda anslag till påbyggnadskursen men skär ned övriga anslagsyrkanden med 65 000 kr. som alltså kommer att gå ut över verksamheten vid nya rådgivningsbyråer och tillgodoseende av överhängande hjälpbehov hos kvinnor, som besöka kurator.

Då det nu på socialvårdens område finnas vidgade möjligheter till hjälp för även de människor det här är fråga om är det önskvärt att kontakten med kommunala ansvariga hjälporgan blir den bästa möjliga. Ett sådant naturligt samarbete mellan rådgivningsbyråer, socialnämnd och barnvårdsnämnd för att bispringa abortsökande i de fall då ekonomisk hjälp är trängande torde även i hög grad bidra till att den abortsökande med större tillförsikt och förtröstan kan se på sin situation. Den abortsökande får klart för

sig att samhällets hjälpmöjligheter inte äro slut då rådgivningsbyråns kurator gjort sitt.

I anslutning till vad förut sagts synes det vara välmotiverat att riksdagen anslår de medel som medicinalstyrelsen begär i årets statsverksproposition. Under hänvisning till de motiveringar vi framhållit hemställa vi,

att riksdagen måtte under elfte huvudtiteln Medicinalstyrelsen: abortförebyggande åtgärder bevilja ett anslag på 170 000 kronor, vilket innebär en höjning i jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag med 65 000 kr.

Stockholm den 24 januari 1956

Axel Gustafsson
i Borås

Elsa Ewerlöf

Einar Rimmerfors

Yngve Hamrin

Sven Antby

Edvin Gustafsson
i Bogla

Eric Nelander

Edith Liljedahl

Alarik Hagård

Sven Gustafsson
Göteborg

Elsa Lindskog

Gunnar Helén

Einar Andersson
Hyssna

Torsten Andersson
i Brämhult